

Tines de l'Olla

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de Puig Gili

Coordenades:

Latitud: 41.69528
Longitud: 1.91266
UTM Est (X): 409520
UTM Nord (Y): 4616516

Classificació

Número de fitxa 08182 - 234
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'estat de conservació de dues tines és dolent ja que tenen la coberta deteriorada o no la conserven.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL / 593 / Acord Ple Consell Comarcal del Bages / 24/07/2006
Número inventari Sí (IPA36264)
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0140000300000I
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Conjunt format per cinc tines i dues barraques. Les cinc tines formen tres grups que es descriuen a continuació.

El primer grup es localitza a l'oest del conjunt i és format per dues tines de planta circular. Els murs d'ambdues es realitzen amb pedra i morter de calç i presenten l'interior del dipòsit recobert de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades. L'accés, independent per a cada una de les tines, es realitza de tal manera que es va estrenyent a mesura que pugem en alçada fins tancar-se amb la llinda. La Tina núm. 1, situada més al sud, té una única llinda, de 90 cm de llargada per 40 cm d'amplada per 17 cm de gruix i la Tina núm. 2 també amb una única llinda de dimensions 130 x 44 x 15 cm respectivament. Sobre els murs d'ambdues s'estén el voladís realitzat amb pedres més planes. La coberta és feta amb el mètode d'aproximació de filades, sobre la que s'estén una capa de sorra i pedruscall. La Tina núm. 1 ha perdut la llosa superior que cobria la coberta. Els brocs de les dues es localitzen a l'interior d'una barraca comuna. A dos metres a l'est del primer grup es localitzen les Tines núm. 3 i la núm. 4. Aquestes formen un sol cos a l'interior del qual trobem els dos dipòsits amb planta rectangular. Els murs de la construcció són de pedra amorterada i els dipòsits estan revestits amb peces ceràmiques envernissades. Al parament sud hi ha tres finestres; la central, es troba a una alçada de 2,90 m respecte l'exterior i ha usat dos troncs per a la funció de llinda i, les dues restants, que es troben a una alçada de 4 m i ubicades una a cada lateral de la primera. La porta d'accés, comuna per a les dues tines, té una amplada de 140 cm i n'ha perdut la llinda. La coberta ha desaparegut, sembla però, que fos feta amb pendent a una aigua. Els respectius brocs es localitzen al parament oposat al de l'entrada, quedant els seus orificis enrassats amb el parament i, a una distància entre ells de 190 cm. Aquests, estaven protegits per un petit porxo realitzat amb maons amorterats del que en queden les restes.

La Tina núm. 5 es troba a 5,80 m al nord de la Tina núm. 4. La part inferior és realitzada amb pedra i morter de calç amb el dipòsit recobert de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades. La part superior dels murs són de pedra sense material d'unió on es localitza l'entrada a la tina. Aquesta, és de forma rectangular amb una llinda de dimensions 110 x 55 x 16 cm. Sobre els murs s'estén el voladís, fet amb pedres més planeres i finalment, la coberta feta amb el mètode d'aproximació de filades. El broc no ha estat localitzat.

La primera barraca és comuna per a les tines núm. 1 i la núm. 2. És de planta irregular d'uns 2 m d'ample per 1,60 m de llarg. És construïda amb el mètode d'aproximació per filades des de la seva base. El muntant esquerre per a l'entrada es troba mig ensorrat i el dret presenta les restes d'una frontissa. El gruix de les parets és de 50 cm. A l'interior, al cantó oest, sembla de l'existència d'una llar de foc amb xemeneia amb sortida a l'exterior i, al cantó est, trobem els brocs de les dues tines. La runa en cobreix l'interior, alhora que hi creix vegetació. El seu estat de conservació és força ruïnós.

La darrera barraca queda adossada a la Tina núm. 5. La seva planta és de forma rectangular amb 2,40 m d'ample per 1,65 m de llarg. Els murs es realitzen amb pedra seca i, part de la coberta feta de falsa cúpula, es troba ensorrada. El gruix de les parets és d'uns 50 cm. La llinda que conformava l'entrada es troba a punt de caure i té unes dimensions de 110 x 40 x 13 cm. El broc de la tina no ha estat localitzat, probablement però, es trobi colgat a l'interior d'aquesta barraca.

Observacions:

Darrere les tines trobem una important construcció de planta rectangular, de 2,90 m d'ample per 6,50 m de llarg. Aquesta no és de fàcil observació ja que l'abundant i espessa vegetació l'ha cobert quasi per complet. Es construeix amb pedra amorterada i coberta en volta. El gruix de les parets és de 55 cm. Té una llinda de dimensions 125 cm de llargada per 35 cm d'amplada per 12 cm de gruix. La porta d'entrada és de 97 cm x 134 cm d'alçada. A l'interior i veiem els brocs de les dues tines a una distància entre ells de 140 cm, que queden perfectament emmarcats a l'interior del mur; vuit amagatalls a mitja

alçada dels paraments, dos amagatalls més de dimensions superiors tocant el terra, que podrien servir per guardar aliments en fresc, i un forn de pa que conserva la cúpula de la cambra de cocció. La forma i dimensions de la construcció fan pensar que era usada com habitatge en certes èpoques de l'any.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarces i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes.

La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV.

A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós.

Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos.

L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet.

BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6.

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

